

Kaupade ühendusesisene võõrandamine

Kaupade ühendusesisese võõrandamise all mõeldakse kauba (vallasasja) valduse üleandmist koos õigusega kasutada kaupa ning sellega seotud hüvesid omanikuna, kus müüja, ostja või nende eest keegi kolmas isik transpordib kauba Eestist mõnda teise liikmesriiki. Kauba müüjal tuleb säilitada kauba saatelehed ja kauba teise liikmesriiki toimetamist tõendavad dokumendid. Nende abil peab ta vajadusel suutma tõendada Maksu- ja Tolliametile, et kaup on Eestist transporditud teise liikmesriiki. Kui transpordikulu suurendab kauba müügihinda, moodustavad need üheskoos kaupade ühendusesisese käibe maksustatava väärtuse ning sellisel juhul ei kuulu transporditeenuse maksumus ühendusesisese käibe aruandel eraldi teenusena deklareerimisele.

Kaup võidakse ostjale üle anda juba Eestis ja ostja võib ise hoolitseda selle eest, et kaup oleks viidud teise liikmesriiki, näiteks oma autoga. Sellisel juhul peab müüjal olema tõendus selle kohta, et kaup on teise liikmesriiki viidud. Kauba ühendusesisest käivet tõendatakse kauba võõrandamist ja kauba teise liikmesriiki toimetamist tõendavate dokumentidega. Näiteks ostja poolt antud vabas vormis tõend, kust oleks näha, kes kaupa transpordib, millal kaup Eestist välja läheb, millise transpordivahendiga kaup välja viiakse (näiteks pakiauto registreerimisnumbriga ABC-111, laeva nimi) ja kus on kauba tarnimise lõpp-punkt, samuti muud dokumendid, näiteks veose kindlustusdokumendid jms, mis täiendavalt tõendavad kauba Eestist väljaviimist.

Näide

Eestis asuv ettevõtja müüb masina Lätis asuvale ettevõtjale. Mõlemad ettevõtjad on oma riigis registreeritud maksukohustuslastena. Masin transporditakse Eestist Lätisse. Tegemist on kauba ühendusesisese käibega.

Eesti ettevõtja deklareerib müüki järgmiselt:

- ✓ masina müügi maksumus deklareeritakse kauba ühendusesisese käibena käibedeklaratsiooni lahtris 3 „0% määraga maksustatavad toimingud ja tehingud”, lahtris 3.1. „Kauba ühendusesisene käive ja teise liikmesriigi maksukohustuslasele/piiratud maksukohustuslasele osutatud teenuste käive kokku” ning lahtris 3.1.1 „Kauba ühendusesisene käive”.
- ✓ müügi maksumus deklareeritakse ühendusesisese käibe aruandes.

Arvel näidatakse nii enda kui ka Läti maksukohustuslase number, lisaks viide **nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ artiklile 138**. KMS § 37 lg 8¹ kohaselt võib sama paragrahvi lõikes 8 sätestatud viite asendada ka muu selge ja üheselt mõistetava märkega.

Näide

Eestis asuv maksukohustuslasest ettevõtja A müüb kauba Eestis asuvale teisele ettevõtjale B, kes müüb ja toimetab kauba Leedu maksukohustuslasest ettevõtjale L. Vaatamata sellele, et kõigi kolme puhul on tegemist maksukohustuslasena registreeritud ettevõtjatega ja kaup viiakse Eestist välja, ei ole siis, kui ettevõtja A kauba võõrandab, tegemist kauba ühendusesisese käibega ja A maksustab kauba

käibemaksuga vastavalt Eestis kehtivale maksumäärale. Kui ettevõtja B müüb kauba koos selle Leetu toimetamisega Leedu ettevõtjale L, on tegemist kauba ühendusesisese käibega.

A deklareerib järgmiselt:

- ✓ Käibedeklaratsioon: kauba maksustatav väärtus lahtris 1 (või lahtris 2) „24% (või 9%) määraga maksustatavad toimingud ja tehingud”, käibemaks lahtris 4 „Käibemaks kokku (24% lahtrist 1 + 20% lahtrist 1¹ + 22% lahtrist 1² + 9% lahtrist 2 + 5% lahtrist 2¹ + 13% lahtrist 2²)”
- ✓ Ühendusesisene käibe aruanne: ei esita siseriiklikult käibelt.

B deklareerib järgmiselt:

- ✓ Käibedeklaratsioon: Leetu saadetud kauba maksustatav väärtus lahtris 3 „0% määraga maksustatavad toimingud ja tehingud” ning lahtris 3.1. „Kauba ühendusesisene käive ja teise liikmesriigi maksukohustuslasele / piiratud maksukohustuslasele osutatud teenuste käive kokku” ning lahtris 3.1.1 „Kauba ühendusesisene käive”.
- ✓ Lahtris 5 „Kokku sisendkäibemaksu summa, mis on seadusega lubatud maha arvata” A-lt ostetud kauba hinnas sisalduv käibemaksusumma.
- ✓ Müügi maksumus deklareeritakse ühendusesisese käibe aruandes.
- ✓ Arvel näitab B nii enda kui ka Leedu maksukohustuslase numbrit, lisaks **viide nõukogu direktiivi 2006/112/EU artiklile 138**.

Teatud juhtudel ei ole koos kaubaga müüdavate teenuste puhul tegemist kauba ühendusesisese käibega, vaid teenuste maksustamise koht määratakse kindlaks teenuse osutaja riigi maksuseaduste baasil. Kui teenus loetakse osutatuks teises liikmesriigis, peab Eesti ettevõtja teadma, kas ta on kohustatud ennast registreerima maksukohustuslasena selles teises liikmesriigis või mitte.

Näide

Maksukohustuslane müüb ehitise detaile teise liikmesriigi maksukohustuslasest ostjale, kes müüb need edasi tarbijale. Eesti maksukohustuslane müüb ehitise ülespanemise teenust otse tarbijale. Sellisel juhul käsitletakse ehitise materjali müüki kauba ühendusesisese käibena, kuid ehitise ülespanemist käsitletakse kui välisriigis asuva kinnisasjaga seotud teenust.

Ehitise detailide müük deklareeritakse järgmiselt:

- ✓ käibedeklaratsiooni lahtris 3 „0% määraga maksustatavad toimingud ja tehingud” ja lahtris 3.1.

- ✓ „Kauba ühendusesisene käive ja teise liikmesriigi maksukohustuslasele / piiratud maksukohustuslasele osutatud teenuste käive kokku” ning lahtris 3.1.1 „Kauba ühendusesisene käive”;
- ✓ ehitise detailide müük deklareeritakse ühendusesisese käibe aruandes.

Eesti maksukohustuslasest ehitise ülespanija peab enda jaoks selgitama, kas teenuse osutamisest otse tarbijale tekib või ei teki vastavas liikmesriigis kohustus enda registreerimiseks maksukohustuslasena. Kui teenuse osutaja ei pea ennast registreerima maksukohustuslasena ja ta osutab teenust Eesti maksukohustuslase numbri all kinnisasjaga seotud teenust teises liikmesriigis, **siis ehitise ülespaneku teenus on 0% käive, kuna käibe tekkimise koht ei ole Eesti (KMS § 10 lg 4) ja deklareeritakse käibedeklaratsiooni lahtris 3 „0% määraga maksustatavad toimingud ja tehingud”.**

Kaupade müüki Eestist saab käsitada ainult siis kauba ühendusesisese käibena, kui on täidetud KMS § 7 lg 1 toodud tingimused. Muudel juhtudel tuleb kauba müüki maksustada Eestis siseriikliku käibena. Kauba müüki teise liikmesriigi ostjale tuleb maksustada üldjuhul Eestis ka siis, kui ostja on:

- ✓ ettevõtja, kes ei avalda oma teises liikmesriigis antud maksukohustuslase numbrit;
- ✓ ettevõtja, kes ei ole ühegi liikmesriigi maksukohustuslane/piiratud maksukohustuslane;
- ✓ füüsiline isik.

Kui müüja Eestis ei ole veendunud selles, et ostja soetatud kaup Eestist välja viiakse, ei käsitata müüki kauba ühendusesisese käibena ja maksustatakse käibemaksuga selle müügi hetkel. Välisriigi maksukohustuslane võib käibemaksu tagastamist taotleda KMS § 35 „Sisendkäibemaksu tagastamine muudel juhtudel” alusel.

Kauba müümisel ühenduse välisele ostjale, kes ei ole üheski liikmesriigis registreeritud maksukohustuslasena, ei ole täidetud kauba ühendusesisesele müügile pandud tingimused ja seega ei käsitata seda ka kauba ühendusesisese müügina, vaatamata asjaolule, et kaup tegelikkuses liigub Eestist mõnda teise liikmesriiki.

Näide

Norra ettevõtte tellib kaupa Eesti firmalt ja kaup tuleb toimetada otse Soome. Arve esitatakse Norra ettevõttele. Kaup viiakse teise liikmesriiki, kuna aga ostjale esitatavad tingimused ei ole täidetud, ei ole tegemist kauba ühendusesisese käibega. Kuna kaup jääb ühenduse territooriumile, ei ole tegemist ka kauba ekspordiga ühendusevälisesse riiki. Müüja Eestis peab käsutama müüki kui siseriiklikku käivet ja lisama käibemaksu Eesti käibemaksuseaduses sätestatu kohaselt. Ostja võib käibemaksu tagasi küsida mitteresidendina. Kui Norra ettevõtte on ennast registreerinud mingis liikmesriigis maksukohustuslasena ja soetab kauba oma maksukohustuslase numbri all, tuleb müüki käsitada kauba ühendusesisese käibena.

Viimati uuendatud 01.07.2025